

RMr. O.

262.

RMr. O.

262.

es **TIFFEN**® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

Kéts. Imre.

Alleg. P. J. Tyrnawicz

Tök, Mak, Zöld

16 Tromfiára 92.

POSAHAZINAK

Veres Tromf

ANNO M DC LXVI.

30. Maij.

Kils. Imre.

Ollyj. P. J. Tyrnawitsky

Tök, Mak, Zöld

18 **Tromfiára 92.**

POSAMAZINAK

Veres Tromf

ANNO M DC LXVI.

30. Maij.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

A Z igaz Ecclesiáról (melyben mindenkor világ végzeteti ig, igaz tanérok lesznek) így szól Sz. Páll *Ephes. 4.* Esőadot (Christus) némelyeket ugyan Apostolokat, némelyeket pedig Prophétákat, némelyeket pedig Evangelistákat, némelyeket pedig pastorokat és doctorokat &c. mig minnyájan el jussunk, á hitnek és az Isten fia ilmértinek egyelségére.

Ez é az erős kő sziklán fon-

A 2

dál

dálván Mink igaz Catholicu-
sok, kívánnjuk az ellenkező
Atyafiaktul Tertullianus mő-
dásá-hoz tartván magunkat
Libr. de præscript. c. 32. Ad-
gyák elő Ecclesiájok eredetit,
számlállyák elő lelki páltor-
rinak rendit, úgy hogy azt egy-
más után szüntelen való kö-
vetkezés által, vigyék fel va-
lamellik Apostolra.

Calvinisták paytársok ké-
pében erre így felelt Illyricus
Catalog: Test: Verit: præfat:
edit: Basil: 1556. Ez argu-
mentommal az Sâtán (mon-
danad inkább az igazság) mint
egy tűzes nyíllal gyakran sér-
tegeti

tegeti lelkünk Hméretit.
Mert könnyű ugyan mondani,
hogy régi a mi Ecclesiánk, Vy
a' Papistáke: de ezt meg bi-
zonyítani csak szinesenis igé-
nehéz. Ezt igen igazán mon-
gya Illyricus; mert soha sen-
ki eddig meg nem bizonyít-
hatta hogy Calvinisták mos-
tani Vallása volt volna Calvi-
nus lanos előtt valahol; mely
dolgon mely haszontalanul
izzad Posaházi, következen-
dő írásomból eszedbe
veszed kegyes Ol-
valo.

A 3

Tudo.

Tudoséto Level.

TVdhattyák eddig a^o kegyes Olvasok, micsoda alkalmatossággal támodot ismét nem igen régen amaz kérdés: Volté Valaha, Valaholot, Valakinél Calvinus Iános előtt a mostani Calvinisták Vallása minden idvességre nézendő szükséges tzielyekben, a Méltóságos Pataki háznak két Vdvari szolgája Pika és Sombori Vraimék között; ajánluán magát a Calvinist

vinista Vdvari Sombori az affirmatívának meg bizonyítására, oly conditioval pedig, hogy ha meg nem bizonyíthatná, Vallását meg változtatván Pápistáva lenne: a^o Pápista Vdvari-is feltévén a^o conditiot, hogy ha a Calvinista Vdvari tárfa azt véghezviszi, meg bizonyítván a mostani Calvinista Vallásnak Calvinus Iános előtt való létit, Calvinistáva léfzen. Párt fogójának keresé Sombori Péter akorbéli Pataki predikátort Szerencsité, kinek irását-is Pater Kyshez vitték mind ketten az Vdvariak; de

azt úgy ki forgatá s-rázá tudományából Pater Kyss Imre, hogy élő nyelvvel maga a Calvinista Vdvári megvallá, s-mostis megvallya, ha szavának azon embere akar lenni, hogy Szerencsi arra nem elégséges, hanem tudlabbat akar nálánál keresni; s-talám Szegény Predikátort azért degradálták helyéből külséb prebendará küldvén Patakról máshova. Posa házi lanos azért, magának akarván vendicálni a' gloriát fokot tulaydonitván Angliából hozot okolsága felől, az mit vég-hez nem viheti szegény

gény Szerencsi, fáradozni kezdé rayta; s-anyéra ment az dolog mind két rélzről, hogy már egynéhány irás napfényreis bocsáttatot; melyeknek által-értésére hogy könyekben juthassanak a' kereltények, egy Sommában vélszem; s-az győzhetetlen oszlopot, hogy nem vólt soha sohum senkinél Calvinuslanos előtt a' mostani Calvinisták Vallása, minden idvelségre nézendő szükséges tzikelyekben; mellyet még eddig, noha eléggé ostromlottak, egy Calvinista Doctor sem dőythetett le, fent állani meg mutoga

togatom; s Posaházi haszon-
talan szapora ide s-tova tsa-
pogo irását Szerencsiéhez ha-
sonlonak lenni meg bizoni-
tom: mellyértis talám olyan
prebendát fog érdemleni
mint amaz.

¶ Primus.

I. Posaházi utolbi irásátul
kezdek a' dologhoz; mely
merő gyermeki játék és tu-
datlanság; minden okos em-
bertől, annak ditsirete, lehet
pöködék; melyre meg sem
felelnék, ha bölcs Salamonak
ez iránt való iteletin nem jár-
nék: hogy ne láttassék ő ma-
gának bölcsnek lenni Prov:

26.

26. A' Titulusa irásának ez
Tromfki Tromf. Bezzeg kár-
tyazás a' Hit dolga! ugyanis
kártya s-kocska lehet annak
hitről való disputatioja, ki
magával elhitette, hogy lsten
ötet öröktől fogva st az örök
életre egy átallyában el vá-
lasztotta; mert azt soha el ne
vesztheti, ha mindenkor kár-
tya kocskalészzenis kezébe.
Légyen azért a te Tromfod
Posaházi, Tök; talám tudod
mely nagy elmének jele: lé-
gyen Makis, aztis tudod
melly kövéritő; légyen ám
Zöld-is: így ha Budából vi-
sza jósz Antal leszes: az én

A 6

Trom-

Tromfom pedig Veres légye.
En mindazon által nem fogok jádzani; mert a hit nem szenved játékot, hanem csak Tromfos Claritás - odnak levitátságát retundalom.

2. Tromfki? ezt vetiki Posaházi: örülök ö kegyelme abbéli (*Sarcasmus*) liberálításának, hogy derekas ellene való dolgokat, mellyekre mind feleletek kívánt - attak volna, szépséges és halgatással jáváll: ezzel az én iráson mind meg igazítottik, mind a maga Sarkában meg áll. Kettővel többet, mellyel a feleletet vagy fundamentomabból ki dőztetné, vagy csak sem fény-

fényvesztő fűstöt csinál hatna is ellene, más fél bolnapi gondolatja után sem találta.

3. Ez Tök-é, vagy Makk vagy Zöld? mindenik jó néked. Tanultadé azt: exungue leonem? ha egy vagy két alnokságodat és tudatlanságodat meg mutattam, azon kicsid ez előtti írásomban, minden okos ember itilletet tudot a többiről is tenni. Elég egy hazugságban érne valakit arra, hogy mászor ne higgye nek neki könnyen; unalmat sem szörzenék öröm-est az olvasóknak írásommal. tudó én, a ti dolgotok, hogy csak

szapora Margit beszéde, sok
hejába való egy massal ellen-
kező firkálások, kiáltások;
mint midőn ember a' vizben
esik, minden-hez minden felé
kap: de ne fély te, a' Tók fel-
lyúl uszkál, az a te Tromfod;
mondgyad azért frissen: nos
Cucurbitæ natamus. *A' két*
tsikkelyen más fél holnapig fá-
ratam én? láde hogy csak
Tók a Tromfod. volna csak
kezembe a Typus mind tied-
ben a Fejedelmek Typusa (de
elválik miként emélted ezt
meg) meg látnád, ha a Veres
Tromfal akorra reá nem ér-
kezném mikorra te a Tókkal.

4. Tromf-

4. Tromfki? lássák már
azt a két tsikkelyt, mellyet ez
előtt, írásomban elő hoztam,
miként ütőd tromfal? Az el-
ső ez volt: hogy a' Valdense-
sek csak azt tagadgyak, hogy
senki az Istennek törvényét
cselekedettel bé nem tölti; a
Helveticus Calvinisták pe-
dig tagadgyak & potentiam
& actum impletionis legis;
mind azt, hogy senki bé nem
tölti, mind azt, hogy senki bé
nem töltheti. Ez így lévén,
az mint, hogy úgy lenni mind
Valdensesek s mind Calvini-
sták Confessiojokból bévsé-
gesen declaraltam; nyilván
követ-

következik, hogy a Valden-
fések és Calvinisták nem egy
Vallásúak, mert állat szerént
való különbség vagyon a
kettő között: nem töltömbé
most a' parantsolatot, és le-
hetetlen bé töltömbé. erre il-
lyen Tromfot vétke Posa-
házi.

5. Legyen ugy bátor (igy
szoll ő) hogy a mostani Calvini-
sták tagadgyák \ominus potentiam
 \ominus actum, a Valdensfsek csak
actum, mi jö ebből ki? Asé?
(mint akarod) tehát a Calvi-
nisták a Valdensfsekkel ebben az
szikelyben meg nem egyeznek.
bizony ez, állat szerént való kü-
lönbség.

Különbséget (est kel vala pedig
demonstrálni) amasok között és
ezek között ebben a szikelyben
sem tésszen, hanem csak gradua-
lis differenciát. A masok soros-
sában, ezek tagabban tagadgyák u-
gyan azon dolgot. Tudgyuk pe-
dig a Philosophiából hogy magis
 \ominus minus nunquam variat spe-
ciem; sőt, hogy comparata se-
cundum magis \ominus minus sunt e-
iusdem speciei \ominus naturæ.

6. Ez a felelet, keresztényen,
ollyan, hogy minden okos-
nak meg pókését érdemli.
bezzeg Budába mentél volt
Posaházi ezért a feleletért,
de zöld ágat hozál, a trófodis
zöld;

zöld; a Tökis or volt, fájt igen a fejed; a Maknak izetlenségeis agyad velejét el fogta. Tromfki erre: midőn valami dolgoknak állat szerént való külömböző tulajdonsági vannak, állat szerént külömböznek egy más között; de úgy vagyon inter actum & potētiam, ergo. ennek a mely részét tagadod, ved így feleletit: azt kérdem tőled, vagyoné állat szerént való külömbség ezekben: most a Fejedelmek nem adnak néked prebendát a Pataki Várból, és lehetetlen hogy soha adgyanak? írásod szerént azt
kel

kel felelned, hogy nincsen állat szerént való külömbség e között. Már ezt hozom ki belőle: tehát ha most nem adnak prebendát, lehetetlen hogy soha adgyanak; azért ad impossibile cum nemo teneatur, soha abba nem ihatol s-jaj ki kár! mert te tanításod szerént mind egy, actus & potentia. Erről én, előbbi kicsid írásomba emlekezetet töttem ugyan, de szép csendes halgatásoddal javallád, és azzal írásomat igazítottad. meggyőzte hát a veres a Tököt.

7. Tromfki Posaházinak
azt

azt az mit nagy tudatlanul i-
de facsartál, hogy csak gra-
dualis distinctio vagyon inter
actum & potentiam. nem i-
gaz: így kel magyarul szolla-
nom effélére; s-hogy azt do-
ccallyad, à Pataki scholabol
bizony ki nem telik; s-még
csak jó szót sem adok, hanem
ha még egyszer Angliából
visza jössz, talám többet ta-
nulsz; ha akoris úgy nem jár-
zöld tromfoddal. mint à ki
Budából meg jött. Nem hi-
szem hogy értenéd mit tévesen
à Philosophiában az a szó:
Homogeneum quid; ha pe-
dig érted, nagyobb tudatlan-
ság

ság azt homogeneumnak tar-
tani, az mi nem az. homo-
geneumé az, holot állat Sze-
rént való különböző tulay-
donság vagyon? az az prædi-
cata essentialia notabiliter di-
versa. illyet talállok én inter
actum & potentiam: mert po-
tentia Dei creativa, & actio
creativa, non gradu distin-
gvuntur; neque potentia vo-
litiva Posaháziana & actus ip-
sius sunt in eodem prædica-
mento vel specie; sic neque
hoc: non servare præcepta
Dei & nō posse servare. Val-
lyon nincsené állat szerént va-
ló külömbség ebben, most
nem

nem eízel és lehetetlen hogy
soha egyél? oly állat szerént
való külöbség, hogy most,
nem ételed mia, meg nem
holtál ugyan; de ha lehetet-
len hogy soha egyél, meg der-
medíz; még-is te nálad élni
s- nem élni nem állat szerént
való külöbség?

8. Még-is Tromfot Posa-
házinak. nincse e' kettő kö-
zöt állat szerént való külöb-
ség, most Posabázi nincs
Menyországban, és, lehetet-
len hogy soha oda mennyen?
de oly külöbség vagyon,
hogy egyik állapotban, hoc
est in actu non existentia in
Coelo

Coelo most, firkálhatcz ked-
ved szerént ellenem, ha mind
azon hazugságis; de másik ál-
lapotban hoc est in potentia
non existendi unquam in
Coelo, pokolba kinlodol: mi-
zel te vallásod szerént csak
pokol s- Menyország vagyon
alál után. Így jo Posaházi,
anem vakoskodol kellettlen
Philosophiáddal (melytől I-
sten ojjon minden okosfát)
megláthatod, hogy állat sze-
rént való külöbség vagyon
inter actum & potentiam. Más
ehát, & quidem non secun-
dum magis & minus, az mint
e révelygezf, nem tölteni
most

bé Isten parancsolatit, és lehetetlen bé tölteni; hanem mikor te most Menyországba nem vagy, minus vagy Pokolban; és lehetetlen hogy soha oda meny, akkor magis lészes pokolban. látodé bölcseségednek semmiségét?

9. All azért igazságnak olzlopa, erősköbikla; ha fejedet belé ütődís kofok modgyára, soha le nem dőjtöd, hogy a Valdensesek nem tanították minden idvólságre nézendő szükséges rzikke-lyekben azt, az mit a mostani Cálvinisták, az mint nyilván kitetczik ebből, hogy a Val-
dense-

törvényét cselekedetével bé
nem tölteni azt térszié, non
implere, nec posse implere
Legem Dei? kérd meg Pata-
kon Pater Sambar Vram de-
ák gyermekitúl, s-megis ta-
nuld túlók. Erre felelni nagy
hejába valoságnak tartom:
mert vakabnális vakab à ki
nem láttya, hogy külömbség
vagyon è kettő között bé nem
tölteni, s-bé nem tölthetni.

¶ Secundus.

1. Lépjünk a' második
szikelyemre, mit feleltél arra?
melyben azt mutattam vala-
meg, hogy ebben is szakadás
vagyon à Valdensesek és Cal-

B 2

vinis-

vinisták közöt. Mert à Cál-
vinisták azt tanították, hogy
sola fides sufficit ad salutem,
à Valdensek pedig azt nem
tanították. Erre első írásában
meg nem felelt vala Posahá-
zi, és hogy második írásom-
ban arról meg szollítottam,
azt írja utolbi írásában, hogy
el vesztet volt szemem fénye,
mert pag. 47. Num. 26. el-
ső könyvecskéjének meg
volt à felelet.

2. A' vakoskodást, és reám
vetet hazugságát le- vetem
magamról, s mostis azt írom,
hogy meg nem feleltél; avagy
ha ottan való feleleted, mely
lok

fok írásimra való közönséges
felelet volt, felelet; ezis fele-
let léfzen: valamit Posaházi
ellenem irt mind hazugság.
vallyon meg feleleké így
minden ellenem való írásid-
ra? cape tibi. De lássuk mi-
ként felelt most? *nem értem*
úgy mond, *az ő Vallásokat ab-*
ban: sola fides sufficit ad salu-
tem. Mert más, *actus justifica-*
tionis, és más *actus saluationis;*
én pedig ezeket (úgy mond)
confundalom: *mert jönnek oly*
dolgok bé az idvősülésnek mun-
kájában, mellyek à megigazítás-
nak munkájában bé nem jönnek;
s nemis tagádgják ők, hogy

nem volna szükséges az idvő-
zúlendő embernek a jó tsele-
kedet: noha én itt is mingyárt
ez iránt Verestromfot vetek
nagy Tők tromfjára. Helu:
confes: Art: 16. fol: 34. non
sentimus opera bona ita esse
necessaria, ut absque illis ne-
mo unquam sit servatus. Nem
jól mondod hát, hogy szüksé-
ges minden idvőzúlendő em-
bernek a jóságos cselekedet.
Továb megyen, s-azt mon-
gya, hogy ő azt vallyá, hogy
sola fides sufficit ad justifica-
tionem, sed non ad salutem;
mert azok az Authorokis ki-
kető ellene állegáltam, nem
ugy

ugy urgeállyák a sola fidest,
hogy a jó cselekedeteket egy-
átallyában ki-rekesék az id-
vőségnek munkájából; no-
ha ki rekeszik a mi Isten előtt
valomég igazításunknak dol-
gából, s-azt vallyák a Val-
denfeselekis Art: 6.

3. Tromfki erreis. Hid-el
hogy jobban tudom náladnál
Vallásodat, noha azt irád
hogy mindent egy lévben ve-
vék. Iusson eszedben, mi-
dön egy kor azt írták néked,
hogy a Calvinisták azt tanít-
tyák, hogy sola fides sufficit
ad salutem: nagy bárdolat-
lanul azt feleled: hogy *noha*

7
mesternek tartya magát Iſraél-
ben Pater Kyſs, mindent elmond
nagy tudatlanul, nem tudván
az ellen kezd felnek ez iránt va-
lo vallását és értelmét: nem
mongyák azt a Cálvinisták, hogy
sola fides ſufficit ad ſalutem, ha-
nem ad Juſtificationem. akko-
ron ilyen feleleted vólt:

4. Hát nem mongyák azt a
Cálvinisták: ſola fides ſufficit
ad ſalutem? Olvaſta-e kegyelmed
a Cálviniſta gyermekek kezé-
ben ſorgo Catechiſmuſt? talám
el felejtette kegyelmed? ugy de
ſzégyen. olvaſſa kegyelmed, im
le írom. Minck utánna le írná,
hogy az bűnnek terhetül és az
kár-

kárbozattul meg ſzabadulunk
Chriſtus érdemének és igazsá-
gának Hit által valo tulajdoni-
tásával; utánna veti: Miké-
pen tehetjük ezt miénk? s-igy
felel csak az egy Chriſtus érde-
m-ben valo igaz hit által. To-
váb kérdi a Catechiſmus: nem
idvösölhetünk-e a jó cselekedet-
ek általa s-felel: Nem. Micsó-
da ez más jó Poſabási Uram, ha-
nem hogy ſola fides ſufficit ad
ſalutem? roszul taxál hát ke-
gyelmed, hogy nem tndom az ke-
gyelmelek Vallását, mert imé
kegyelmed maga nem tudgya.
Tarcſali és Jordaj Conf: c. 4.
Art: 18 ſol: 176. Ha kérdezik

B s

micsó-

misoda jussal és titulus, alat le-
gyünk mi az örök életnek része-
re meg nyukszunk a mi nekünk
ajánlot és Hit által egyedül ve-
lünk közöltetet egy Jesus Chri-
stusban. Többször volt efféle ak-
kor, mellyel meg bizonyitta-
tot, hogy tudgya Pater kyfs,
mit tanítanak ez iránt a Cál-
vinisták. Vtölbi könyvecs-
kémben is ezek valának. Így
szól a Tarczali Confess: Art: 9.
fol: 101. A' Hit egyedül csak
Christusban találja meg azt,
valami az idővségre kívánta-
tik. Item Calvi: I. 3. c. II.
Num. 1. Unicum recuperandæ
salutis refectin Fide subsidium.
Item

Item Calv: ad Rom: 1. Ver. 17
Fides sola est, quæ vitæ perpetu-
itatem adfert. Item a Tiguri
Confessi: fol: 34 per fidem so-
lam, salutis efficimur parti-
cipes.

5 Bezzeg jó Posaházi e-
zekből világossan ki tette,
hogy a Calvinisták azt mon-
gyák, hogy sola fides sufficit
ad salutem, s. nem igaz az,
mint te distingválod, hogy
sola fides sufficit ad justifica-
tionem & non ad salutem.
mert az az annyiszor repe-
táltatott szó, sola egyedül,
csak, maga a Hit, contrario-
mot decláral. oston, azon Ti-

Guri Confess : nyilván vagyó
ez : hogy az igazulásban és
idvességben semmi egyéb
ezköz nincsen, hanem csak
az Hit. hova kel ennél világ
gossab az te distinctiodnak
meg rontására.

6. Igaz azért igaz, az én i
rásom ha meg eszedis magad
dat, hogy azt mongyák a Cal
vinisták, hogy sola fides suffi
cit ad salutem. Ezt pedig a
Valdensesek soha nem tani
tották, melyből következik
hogy a Valdensesek és Cal
vinisták nem egy vallásuak;
és így bizonyos azis, hogy
Calvinus előt nem volt a mo
stani

stani Calvinisták Vallása.
Triumphálnak hát a Papista
keresztények azzal, hogy
Calvinus lános volt koholo
ja, őszve szedegetője a mosta
ni Calvinisták Vallásának

7. Láttya már minden o
kos ember, ha, te tanítasé en
gem Vallásodnak (az mint
irod) Abecéjére? Tromfki
még edgyet ide valot. Te
gyünk olyan casust, hogy va
laki halalos vétekben lévén,
meg igazításnak (per actum
iustificationis az mint te szol
lasz) munkájával igazod
gyék meg, s akkor mingyart
talállyon meg halni; vallyon
pokol

pokolba megyené vag
Menyországba. pokolba
nem; mert meg igazult em-
ber pokolba nem megyen;
hát Menyországban; ebből
már az következik, hog' néjő
oly dolog bé az igazulátnak
munkájába, mely nem jőne
az idvőzülésnek munkájá-
banis-bé. ez pedig az te nagy
doctórságod ellen van.

8. Ezt a két tzikelyt tet-
tem vala fell utolbi köny-
vecskémbe, mellyel meg
mutattam, hogy a Valdense-
lek nem értettek egyet, id-
vólságre nézendő minden
szükséges articulusokban a'
mo-

mostani Calvinistákkal; mel-
lyeket is miként ostromlot
Posaházi nád kopiájual, irá-
sából, és ezen írásembolis ki-
retczik, és nem hogy (az mint
kérekedik) meg erőtlentette
volna valami részeczké jébe,
sőt még győzhetetlen igaz-
ságomat nagyobb világozá-
gra bocsáttata velem. Meg is
elégedném ezzel, stőbbet se
kellene sok hejábalo írásra
felelnem Posaházinak, ha az
egy-ü-gyű kótság hedvéiert
nem cselekedném.

6. Tertius.

1. Arratérek már, az mit
írsz, hogy meg nem feleltem

az

az előt amaz erősségedre : *Az*
igaz keresztényi tudomány volt
Calvinus fános elöt, de a Cal-
vinisták hiti, Vallása, tudo-
many igaz Keresztényi tudo-
many; azért a Calvinisták hiti
Vallása volt Calvinus fános e-
löt. Ennek a minoriát, hogy
nem tagattam, noha azzal
megnem engettem, mely e-
gében hamis, okát meg irtam
vala, tudni illik : hogy a csa-
vargalodat kerüllyem. Mert
ha tagattam volna, az mint el
kezdetted nagy hősán és ha-
bontalanul a Szent Irásnak
nagy részét le-irtad volna, és
valamit abból allégált al vol-
na magad hitinek keresztényi

tudományságára; mind azt,
más, Vallasunktul elszakat-
takis applicál hatták volna
magok Vallásához; és így
Semmi bizonyosságot nem do-
ceálhattál volna : időt papi-
rossat eléggé vesztegettél vol-
na. Példának okáért ved e-
zeket : fölly-ül meg irt pro-
positiodnak Minoriának bi-
zonyítására azt irtad : *igaz*
keresztényi tudomány, binni és
vallani hogy egy az Isten állat-
tyában, Személyében pedig bá-
rom, Atya, Fiu, és Sz. Lélek, ezt
hiszik a Calvinisták. én utánna
vetem : ezt hiszik a Luthera-
nusok. Item : *Apostoli hit és*

Vallás, hogy Isten között és az
emberek között ne legyen több
közbenjáró az egy ember Ur Je-
sus Christusnál. úgy tartják ma-
a Calviniisták. én utánna ve-
tem: úgy tartják ma a Lu-
theránusiok. &c.

2. Látodé domine frater,
hogy szo szaporítás lőt volna,
ha tagadtam volna propositi-
odnak minoriát, és a Vallá-
sodnak articulustis más Val-
lásbéliekhez accomodáltam
volna, s úgy nem te Vallá-
sodnak Calvinus előtt való lé-
rit comprobáltad volna; ha-
nem csak azt, hogy ki egy, ki
két, ki három dolgot vallot
volna

volna tülünk el szakattak
közzül Szent irásbol. Nem
látom azért, miért kel úgy
tapfolnod, hogy meg nem fe-
leltem propositiodra; az mint
hogy azonis, hogy egykor
azt irtá vala néked: a mostani
Syllogismusodat sem improba-
lom, mondván te Num: 6.
Ha nem improbálad a Syllogis-
must, azért helyén hagyod a
Conclusiótis, a mely es vala: a-
zért a Calviniisták hiti vallása
és tudománya volt valaha va-
lasolot e Világon Calvinus Ja-
nos előtt. jo volt quo ad for-
mam, sed non quod materi-
am; azért csak Tök a Tromf-
fod.

fod. Rövidebben így ved a
feleletet arra az derekas ar-
gumentomra (mellyet te ma-
gadénak tartal, de Voëricus
Cálvinista proponálta ré-
gebben, kinek is igen meg
felelt Pater Forreus Iesuita)
Az igaz kereszténi tudomány
volt Cálvinus előtt. de a
Cálvinisták tudománya ösz-
veleg minden tizikkelyivel
(mellyek idvősségre nézen-
dők) (Cálvinus előtt nem volt:
azért a Cálvinisták tudomá-
nya nem igaz keresztényi tu-
domány. Olvashatod erről,
a Summás Valászt tételeldre
való feleletedben is

¶ 2.
Num.

Num. 17. a korpázást, mel-
lyet meg érdemlettél. bal-
lag) azért már a Tök Trom-
fal még jobban meg romlik.

3. Numero 7. írja Posahá-
zi, hogy hozzája adot első
replicámba, az köztünk fent
forgot kérdést így attam ele-
iben. *Es a kérdés Cálvinista*
Oktató: Volt-e valaha s- vala-
bol valakinél Cálvinus János e
lőt e mostani Cálvinisták Val-
lása. annak utánna, ugy-
mond, meg toldottam a kér-
dést, s- így proponáltam: A
mostani Cálvinisták Vallását
Cálvinus János előtt valaki e
világon valahol valamikor ta-
nitot-

nitotta minden szükséges tsikkelyekben, s-mást azokkal a tsikkelyekkel ellenkeszt nem tamitot. itten, az mint hogy hozzám küldöt irásában iszaparán mondotta, hogy ez a két propositio különbözö: az utolsónak saroglyájában több vagyon mint sem az első kérdésnek derekában, mert ugyanmond, két egy mástul meg különböztetet kérdések babartatnak egy levben.

4. Ha jól fel-nyitottad volna izemedet, azon hozzád küldöt első replicámban, ezek voltak: est próbálgad s-bizonysiad: volt avagy tani-

tanította valaki s-valahol é világban Calvínus János előtt, és mostani Calvinisták Vallását, nem csak némely tsikkelyre nézve (mert csak némely tsikkelyek nem térsnek egész Vallást) hanem minden tsikkelyire nézve, melyeket szükségeseknek mondatok az idvősségre. Ez a propositio pedig éppen azon írásomban volt, melyben amaz első, Volté valahol s-valahol valakinél Calvínus János előtt? mostani Calvinisták Vallása

5. Es bátor ugyan az után más írásimban azt a propositiot tettem föl, melynek saroglyájá-

lyájában monddod hogy több
vagyon, mint sem az elsőnek
derekában, örömeft látnám
azt az külömbiséget; mert te
meg szoktad à Dicot, de à
probatior igen restelled vagy
nem tudod. Erre az te hason-
talan o-koskodálodra így fe-
leltem vala irásomban. Mi-
kor te Cálvinista Oktató azt
mondod, hogy volt valaha va-
lából valakinél Cálvinus Já-
nos előtt à te mostani Cálvinista
Vallásod és tanításod; vagy azt
mondod akkor, hogy volt minden
szükséges tikkelyben valakinél,
s- mást nem tanított ellenkezőt
azokat à tikkelyekkel; vagy azt
mon-

mikor tanítottát minden Jsűk-
séges tsikkelerben, s másf aso-
kal a' tsikkelyeket ellenkezőt né
tanított. Nincs hát több az u-
tolsonak saroglyájában mint
az elsőnek derekában. Láddé
hogy csak Tők tromfod va-
gyon.

6. Nyolcsadik numerus-
ban írod, hogy te, Vallásod-
nak Cálvinus előt való lérit á
ízent írásból akartad meg bi-
zonítani, de én, annak foru-
mára nem akartam condescē-
dálni melynek mi okát attam
írásomban, rész szerént aztis
elő hozod: *Mivel minden E-
zetnekek a' Szent Frájjal bizo-*

nittyák Vallásoknak valóságát.
Erte d. é. ezt a' feleletet? Oda
fellyeb 6. 3. n. 1. irtam erről.
Nem véttem én meg a' szent
Írást; az én életem az Ioan.
6. Szent Peterel mondom, U-
ram kiséz mennyünk? az örök
életnek igéi vannak nálad. Tö-
bet olváltál az én írásomban
akor; mert hogy ez iránt va-
ló szent Írásbeli allegatiódat
fel nem vettem, ilyen okát
adtam, s. te azt el hattad: hogy
pedig allegatiódra meg nem fe-
lerttem ez iránt, oka: mert mivel
hogy minden Eretnek a' szent í-
rással bizonyítja mitőlünk meg
nevezet Vallások köszoja előtt
való

való Vallások Valóságát; sem-
mit sem próbálhattál volna, az
mit más Eretnekeknek nem as-
piciálhattam volna, és így in-
finitum per multas quaestiones el-
mentünk volna, az mit én mo-
stis kerülök. Aztis nem igyen
essen mondd, hogy Albertus
Pilhius Pápista Doctor azt ta-
nitáná, hogy a' szent írásnak
térmezején meg ne ütközzék
az Eretnekek, az ki pörít el
nem akarja vesztetni: mert a'
te írásodban elő hozot savai-
ból azt ki nem facsarhatod.

7. Elégséges hid el az Sz.
írás hogy minden Eretneke-
ket refutállyuk abból, az

mint hogy tégedetis refutál-
hatlak in praesenti materia;
tudodé honnan! tekincs az
első könyvecskémben fol:
33. A' pokol kapuja győzedel-
met nem vehet az Ecclesián.
Mat: 16. Szent Pális azt mon-
gya Ephes: 4. Ver: 12, hogy 7-
felen Pásztorokat és Doctrokat
rendelt a Christus testének épü-
letére, mind addig még minnyá-
lan Christus eleibe nem me-
gyünk; hogy a Pásztorok által
oltalmaztassunk a hamis tuda-
mányok szelétől. Vallyon
mondhatodé te ezt a te Ec-
clesiádrol? Hol volt Calving
előt a te Ecclesiád? Micsoda
Doctro

Doctro s-mellyik Academia-
bantánitotta mind azt őszve-
leg in essentialibus, az mit te
vallasz? Nosza szaly ki velem
ennek a Szent Irahnak tér me-
zeére! lássuk meg ha el vez-
temé pörömet: tudom hogy
Tők a Tromfod; bár ugyan
még tizenkét szer jój meg An-
gliából, hid el hogy nem fé-
lek téled, akkor tudom mit
hozz onnan: Zöld ágat; a
Tromfodis Zöld.

8. Iússon eszzdbe, ha ol-
vastad, de hogy ne olvastad
volna, mivel azzal kérkedel
hogy job utra hozod Páz-
mány kalauzát rövid idő alatt,

noha én tetűled, s-az egész
Pataki Scholádtul, se az egész
Angliának Doctoritul Páz-
mányt nem féltém; ha mit
firkáltok is ellene, úgy leszen
mint ha borsót hánnátok
falra. Ez a Pázmány írja egy
helyen, hogy az Eretnekek a'
szent írás mutogatásával olly-
anok, mint az bárány bőrbé
öltöztöt farkasok. Minden
Eretnek az ő té velygését, az
Eretnekségek ronto Aczél-
pőrőlyének, a' sz. írásnak éke-
ségével igyekezik szépeget-
ni és himezni; és Szent Ignat.
Epistol: ad Trall: hogy a' té
velygők az ő keferű mérgeket,
a sz.

a sz. írás mésziben elegyítik. tud-
van azért mink keresztények
ti dolgotokat, keferű edel-
ségtektől nem tartunk.

9. Kilencesedik numerus-
ban írja Posaházi; hogy Val-
lásának Cálvinuselőt való lé-
tit a négy első emlekezetes
Conciliomokból is doceálta,
de arra való feleletemet úgy
bé mázolta, hogy nagy Apel-
les légyek, ha le vakorható-
Híszem főnt utzkálna a Tök
ha meg nem rontanám! bé
mázoltad szo szaporitással és
magad itéletivel, de valóság-
al nem; Doce.

10. Imé kellemés mázo-
lásó

lásodat elő hozom, könnyen is
elő górdithetem, mert Tök.
Minek utánna Kalauzban.
Lib. 3. c. 5. fel jegyeztetet
ennehány tzikkeleit elő hoz-
tam volna, ezeknek a Conci-
liumoknak, mellyek el a mo-
stani Calvinisták Vallása el-
lenkezik; számlalék elő a-
zokban is, mellyek nem csak
a hitre szükséges képpen tar-
tozo dolgok, hanem azok-
ban is, mellyek az Egyházi
szertartásokat, és rendelése-
ket nézik: ezekre az utolbia-
kra azt feleli Posaházi, hogy
nem kellett volna elő számlal-
nom, *mert az ilyen tzikkelyek*

állat

*állat szerént val különbsége
nem szeresznek a Vallások között.*
Itten ő a Tök Tromfal nem
látta maga szemében a geren-
dat, s- az enyimben a szal kát
meglatta. Midőn a Valden-
selek Vallását egyezőnek a-
karta meg mutatni az ő maga
Vallásával, 549. tzikkelyt
számlált elő a Valdensek
Vallásából, annyit habart e-
gybe olyan tzikkelyeket,
mellyek csak az Egyházi szer-
tartásokat és rendeléseket
nézik, hogy lokat, az mint
mayd oda aláb meg tetczik.

11. Hát azokra, mellyek
szükségelek az idvőlségre mit

G 6

felel?

felel? Nicœnumbéli Conciliombol azt hoztam vala elő Edit: Pisan: Lib: 3. fol: 117, hogy a Szent asztalon, ugyan a-
 zon bárány vér nélkül áldoztatik a Papoktul, mely a Világ bűnét el-mossa; ezt bezzeg né tanítták a mostani Cálvinisták, azért nem igaz, hogy Cálvinuselőt tanították vol-
 mind őszveleg ezek a Conciliomok az ő Vallásokat. Ephesomi Conciliombolis ugyan azt bizosnítottam Tom: 1. Concil: In Epist: ad Nest: *In incruento Ecclesie Sacrificio vivificatricem & Verbi propriam carnem nos sumere.*

12. Er-

12. Erre az idvőlségre nézendő Izúkséges tzikkelyre ő így felel. Nem ellenkezőnek abban a Cálvinisták olyan értelemmel, mellyel edgyát Szent Agoston magyarázza De Conse: dist: 2. Can: Hoc est. Vocatur ipsa immolatio carnis quæ Sacerdotis manibus fit, Christi passio, mors, crucifixio non in rei veritate, sed significante mysterio. Laddé úgy mond minémű áldozat vagyon az Vr vacsorájában? nem valloságos éstulajdon képpen valo, a minéműnek állattyák a Misset lenni,

13. Nem tuttam még eddig,

dig, hogy Szent Agoston az
re Vallasodon valolet volna.
Csak hogy Szent Agoitont
én más értelemben tudom
lenni, s-velem edgyet vallani.
Tenéked, s-másoknak veled
eg yűt vakoskodoknak Tract:
27' in Ioan: így szol: *Caro non
prodest quidquam, sed quomo-
do illi intellexerunt? Carnem
quisque sic intellexerunt, quo-
modo in cadavere dilaniatur a-
ut in macello venditur.* Hát ő
maga mit hit? hitte-é à Mi-
sét? Tom: 1. Lib: 9. Confel.
cap: 12 & 13. mikor az ő An-
nya halalan volt, csak azon
kérte őtet, hogy *as Oltárnál ő*

rola

rola emlékeset legyen. Tom: 3.
de Ecclesi: dogmat: Cap: 75.
Lib: 4. De Doctr: Christi
cap. 21. *In Eucharistia non de-
bet sola aqua offerri, sed vinum
cum aqua mixtum.* Ertevé ezt
Posaházi? Tom: 8. In Psal: 98.
In illud Adorate scabellum. I-
dem in Psal: 21, *Carnem nobis
manducandam ad salutem dedit;
nemo autem illam carnem man-
ducat, nisi prius adoraverit;
non solum non peccamus adoran-
do sed peccamus non adorando.*
Latodé hogy nincsen veled
egy értelembé Szent Ago-
ston. A' Nicænumbéli gyüle-
kezettel sem vagy egy érte-
lem-

emben az idővségre nézendő
tzi kelyekben. Nyilván
valo azért, hogy Cálvinus e-
lőt ezek à Conciliomok nem
tanították à te Valláodat:
nem volt hát soha Cálvinus e-
lőt à te Valláod. Vgy de
mért mongya hát Szent Ago-
ston *Immolatio Carnis quæ Sa-*
cerdotis manibus fit, Christi pas-
sio mors, crucifixio non in rei
veritate sed significante myste-
rio? Vagyoné na latok Sacer-
dos? Tromf-ki? úgy tuttam
eddig hogy nincsen. ha érte-
d azt, hogy vér nélkül áldozta-
tik az oltáron Christus, meg-
tudod aztis, hogy nem ben-
ved,

ved, még nem hal, fel nem
feszítették valloságossan,
mert már vér nélkül. áldozta-
tik, s-ez az, *non in rei veritate,*
sed significante mystério: nem
volta képpen szenved, de ki-
nos vérontás nélkül valo igaz
áldozattal De ez nem Tök
Tromfhoz valo. Látodé mi-
ként mázolódbé az én igazsá-
gomat. Tök Tromfot néked.
még eddig meg nem mutat-
tad minden kérkedségeddelis
hogy Cálvinus lanos előt
volt volna valaha? valakinél.
valaha à mostani Cálvinisták
Vallása minden idővségre
nézendő szükséges tzi kely-
ekben. § Quar-

¶ Quartus.

1. Látluk már ezt, à mire utolszor allegáltál. Mutogatván ugy mond à mostani Calvinisták Vallásának Calvinus előtt való régi eredetét, *allegálék à régi Valdensesek nevű keresztényekre*; kiknek Vallásokat le akarván táblázni; sok szorongató irásim után nagy nehezen. alig tudám kifutolni belőle, hogy 44. cikkelyt vagy articulust számlállyon elő. Ezek közül is nagyob része egy házi szer-tartásra és rendelésre nézendő; s ide való amaz Tök Tromfi; hogy az én szemem-ben

ben meg látra à szálkát, magájában à gerendát nem. De mivel hogy az egész tractának ez volt à dereka, nem szánom az együgyűkért itten ismét le táblázni Posaházi utánis à Valdensesek és Calvinisták Vallását, hogy oszton egybe vetvén à kegyes Olvasó mind à két Vallásnak cikkelyeit, tégyen itéletet, s tapasztaltlyá meg, ha à mostani Calvinisták azt vallyáké, az mit a^o Valdensesek. és ha igazé az, àmit Posaházi nagy szemtelenül sokszor mond irásiban, hogy éppen egyeznek à Valdensesekkel à Calvinisták

2. A^o ré-

2. A' régi Valdensetek Val-
densetek Vallása, ez, Posahá-
zi írásból a pag: 21. 1. A'
Romaj Püspök egyenlő a több
Püspökökkel, és minczen a Pa-
pök között semmi különbség.
2. Egyik Papot a másiknál nem
a méltóság teszi fövőbbé, ha-
nem az életnek mi volta. 3. A'
Lélek miselt a testül el válik,
ottan mingyárt, vagy az örökké
való győtrelemre megyen, vagy
az örökké való örömet éri-el. 4.
Nincsen azért Purgatorium.
5. Haszontalan dolog a bolta-
kért könyörgeni, és a nem e-
gyéb, hanem a főssvény Papok-
tul szerestetet találmány 6. A' 3
Jsten-

Jstennek és a Szenteknek ábrá-
sattyokra csináltatott képeket el
kel törteni. 7. Nevetségre
méltó a víznek és a pálma ágok-
nak megszentelése. 8. A' kul-
dulo Bárátok szeretit nem a jó
Angyalok találták 9. A' Bér-
málás és az Utolsó kenet nem az
Anyaszentegyháznak Sacramen-
tum közül valók. 10. A' fülbe
sugo gyónás haszn találmány;
elegendő ha ki az ő rejtek házában
maga bűneit Jstennek meg val-
lya. 11. A' keresztségnek visét
valami szentelt olajjal nem kel
meg elegyíteni. 12. A' Temető
helyekkel való visszaélés, kom-
plárkodásnak okáért találmány.
13. Az J-

13. As Jstennek Temploma e Jse-
les Világ; azért öszve szorittják
as Jstennek felséges méltóságát
à kik Templomokat Clastromo-
kat, oratoriomokat azért tsinál-
nak mint ha as Jsteni jószág ott
könnyörületebb volna, 14. A
Papiöltözöttek, Oltároknak tsi-
kornyasáfi, corporálek 2. Cap:
Semmire kellők. 15. A' Pap akar
mely helyen, akar mely időben
Christus Urunknak Jsent testét
meg mivelseti: elég à Sacra-
mentomnak szerső jgójét el
mondani. 16. As égben regnáló
Szenteknek suffragiomokat bja-
ban kívánni, mellyek nem segít-
setnek. 17. Csak idő vesztegetés
à Cano-

à Canonica oráknak el-kintorná-
lása. 18. Semmi napon nem kel à
munkátul meg szünni, hanem à
mely Vasárnapnak neveztetik;
à Szenteknek innepek meg ve-
tendők. 19. As Ecclesiáktul sze-
restetet böjtfölészekben semmiér-
dem nincsen. 20. Továbbà à
Szenteknek tisztességekre épít-
tetet Templomokban ritkán
mennek (Valdensesek) hanem
ha mikor à szomszéd helyekben
fordulnak vévésnek vagy adás-
nak okáért: hogy ha valamikor
oda bé mennek: as Jstennek és
à Szenteknek képek előtt le nem
borulnak: sem azoknak viasz-
gyertyákat úgy más egyéb aján-
deko-

dékokat nem visznek. 12. A^o
Papokat azon nem kéri, hogy
vagy magokért, vagy rokonok-
nko lelkekért Misset mondgya-
nak. 22. Mikor az ég dörög,
nem szokások mint nemelleyek-
nek, keresetet homlokokra bán-
ni. 23. Nem hintik magokat
szentelt vízzel, hanem fel emel-
vén szemeket az égbe, az Isten-
nek segedelmet kívánnják. 24.
Vallásnak okáért nem szoktak
messze földre szarándokságban
menni. 25. Az Ut-feleken,
való fészületeknek nem szoktak
süveget vetni. 26. Az Iste-
ni szolgálatot községes any-
nyelvén viszik véghez. 27. A^o
Pápak-

Pápaknak és a Püspököknek
nem tulaidonitnak tisztességet,
hanem magok között valajsta-
nak előjaroakat és tanitokat. 28.
Az O s-Uj Testamentomban, és
az Apostoli Credoban bé foglal-
tatot tudományt, két kézzel fog-
ják. 29. A^o szabad akarattól, és
emberi találmányból bé csuszot
Traditiokat és Ceremoniakat
megvetették; a mellyek pedig
az Istennek nyilván való igijé-
vel meg egyesnek, azokat nem u-
táltják. 30. Valdensesek Vallá-
sa volt, hogy a községes Iste-
ni szolgálatot anyaj nyelvén kell
berágálni. 31. A^o fülben sugo-
gyonást szükségessnek lenni nem
D tartot-

tartották. 32. A' Poenitentiá-
nak erejét, nem az embernek
vagy Confessiojában, vagy Con-
tritiojában helybesztetik, hanem
csak a' Jesus Christus halálának
érdemében. 33. Hogy csak az egy
Jesus Christushoz való hit által
minden emberi munkának te-
kinteti kívül igazullyon meg
ember Isten előtt, álszatatosan
vallották. 34. Tagadták hogy
az ember Isten előtt való meg-
igazulását nyerje jószágos csele-
kedetivel. 35. Allották hogy
senki az Istennek törvényt
kötelestesen bé nem töltösti ezt
mala fide hozza elő Posahazi,
lup. G. I. 36. Csak az egy Chri-
stus

stus ismerik az Anya Szenteg-
ységnek fejének és fundamento-
mának lenni. 37. Az Anti-
Christus felől úgy itéltek hogy
immár el-jűt, és az Isten Tem-
plomának közepette, az az: az
Any Szentegységben ül.
38. Tagatták hogy az Ecclesiá-
nak coactiva potestása volna.
39. A' Papoknak szabad aka-
rattokban hadták a házasságot,
avagy nőtelenséget. 40. Tagat-
ták hogy a Sacramentumok ex-
pore operato meg igazító kegyel-
met secrezzenek az emberben.
41. Több Sacramentumokat a
kérészségnél, és az Ur Vacsorá-
jánál nem ismertek. 42. Allatták
D 2 az Ur

az Ur Vacsorájának nem csak a
Popokra hanem a Kősségre
nézve is két szin alatt való ki sol-
gáltatását. 43. Confessiojokban
sokul a Transzsubstantiatiot s-
Misét meg sem álmodták. 44.
Az olyan Traditiokat, a miné-
műeket ma a Pápi sták szintén
ugy tartanak mint az Istennek
beszédit, megvetettek. 45. Ta-
gatták hogy valaki maga erejé-
ből, érdeméből, és cselekedeti-
ből szent és igaz volna. 46.
Hogy Vallásbéli tisztelettel
vagy a szentek, vagy azoknak
képei tisztelte sseuk, tagatták.
47. Tagatták a Szenteknek se-
gítségül való hívását. 48. A'

66j

66jtöt, mely áll az ételben való
válogatásban nem javallották.
49. Ama specialis hitet, mellyel
ki bizonyossan el hiszi, hogy I-
sten ö néki a Jesus Christusért
minden bűnét meg bocsátotta,
állatták és Vallották.

3. Ezek Posaházi-ként a'
Valdenisek Vallásának tzik-
kely, s ezeket, az mint ő mon-
gya, Pápi sta Doctorokból Æ-
neas Sylvius, Thuanus és Rai-
nerusbol s magok Valdenise-
sek Confessiojaból Szedeget-
te őszve. A' Calvinisták-is,
ugy mond, mind ezeket val-
lyák; és így igaz az, hogy a'
mostani Calvinisták Vallása

D 3

volt

volt valaha valahol valakinél
Calvinus előtt minden időf-
ségre nézendő szükséges
tsikkelyekben. Ez a' dic-
teres tromfia Pofaházinak: de
lássuk, Tóké vagy Mak, vagy
Zöld?

4. Ennek jól meg értésére
valo az, az mit második köny-
vecskémbe mingyárt elől
fel tettem volt: hogy, *Ha két*
Vallást meg akar valaki egyes-
tetni, s. egyesőnek lenni akar
még mutatni: minden időfssé-
gre nézendő szükséges tsikke-
lyekben kel egyezni annak a két
Vallásnak; egyéb iránt, ha bár
csak egy szükséges tsikkelybenis

ne

ne legyen egyik Vallás a másiká-
val egyező, az a két Vallás nem
egy. Mert egyik Vallás a mási-
kátul azsal különböztetik hogy
egyiknek más időfsségre né-
zendő szükséges tsikkelyej vad-
nak, s. másiknak is mások.

5. Ez így lévén, bizonyol-
nak, kellene lenni Pofaházi
ítéleti szerént hog' valamit öle-
tablazot a Valdensesek vallá-
sából, az egészen az ő vallá-
sok, s. annál több semmi nin-
csen; mert ha vagy on még
valami több, nem igaz hogy
csak azokból áll a Valdense-
sek vallása; sőt ha tudot volna
többet, mit hittek azok a régi

Valdensesek, az mint ezt az 49. Tsikkelyt le táblázta, bizony a többitis le táblázta volna; meg áll hát az, hogy a Valdensesek vallása csak 49. tsikkelyből áll, se többől, se kevesebből.

6. Minek előtte meg felellyek Posakázi fundamentomára, had vessék veres Tromfor Tök Tromfiára. Midőn első könyverskémben azt irtam, hog' a specialis Híret, mellyel, ki bizonyossan el hiszi hog' Isten ő néki a Iesus Christusért minden bűneit meg-bocsátotta. A' Valdensesek nem tanították i

ták; s azon assertumomat így bizonyítottam volna: *Jllyricus in suo Catalogo testium Genev: in 4. A. 1597. l. 15. fol. 544. régi Doctorokból első számlálván Valdensesek tanítását; Es Sleidanusból az ő Confessiojokat, s magais Jllyricus fol. 536. 13-on Artic: táblázle; de mind ezekben csak egy szo sincsen de fide specialis justificante. Erre ő azt feleli első könyvecské-jében pag: 35. Hogy pedig Jllyricus 13. Art: számlálván a Valdensesek vallásának, nem említi a specialis Híret, onnet nem következik, hogy olyan Híret nem állattanak volna a Valdensesek: mert ha vala-*

Ha Dialecticat forgattal volna
(ugy mond nékem) meg-
tanulhattad volna onnét a-
ma regulát. *Argumentum à te-*
stimonio humano non procedit
negativè. Ha én azt monda-
nám: az Apostolok *Confessio-*
jában nem emlittetik a *Purga-*
torium, azért a Pápistáknak
nem hittek a *Purgatorium,* mit
mondanál erre? Ha eszed volna,
ugy gondolom tagadnád a *Con-*
sequentiat.

7. Ez a nagy Tök Tromf.
de ne neked Vereffet reája.
Fordicsad oda eléb csak e-
gyel a levelet. 43-ik tzikke-
lyét a Valdensfeleknek így ho-
zod

zod elő azom könyvecskéd-
ben. *Confessiojokban* sőt a
Transubstantiatiot s. Misét meg
sem álmodták. Ebből te a nagy
Tök Tromfalazt próbálad,
hogy a Valdensfelek a *Trans-*
substantiatiot és Misét nem
hiszik, mert *Confessiojok-*
ban nincsen. Hallottadé va-
laha azt, hogy *mendacem* ope-
ret esse memorem? Hogy én
abbol bizonyítottam egy rész-
ről, hogy másoktól és Illyri-
custul elő ízámlált Valden-
selek *Confessiojában* és tané-
tásában nincsen emlekezet a
Specialis hitről, azt, hogy a
Valdensfelek azt a *Specialis*

híret nem vallották. korpáz-
ván engem Dialecticára vi-
lísz, s-azt írod, hogy meg-
tanulhattam volna, hogy
Argumentum à testimonio huma-
no non procedit negativè: hogy
mered te fel fogni, hogy à Di-
alecticára tanics, ha magad
nem tudod? Honnan próbá-
lod hogy à Transubstantiati-
ot és Misét nem hiszik à Val-
densések? Mert (igy írs pag:
33) meg sem álmódtak. Tudo-
dénagy Tök Tromfos profés-
sor, hogy *Argumentum à testi-*
monio humano non procedit ne-
gativè? Itten à Mak Tromfor-
is megérdemled. de adgyuk
à Zöldetis hozzá.

8. Láffuk mégis tovább
mennire mehet à Tök tromf?
ha én azt mondanám (igy írs
pag: 35.) As Apostolok *Confes-*
siojában nem említetik à *Purga-*
torium; azért à Pápistáknek
nem hittek à *Purgatorium*, tá-
gadnád (igy írod) à *Conse-*
quentiát. Igenis tagadnám;
de nem azért, hogy *Argumen-*
tum à testimonio humano non
procedit negativè (à kit te nem
erteß) hanem azért; hogy
mivel én nem csak azt hiszem
az mi *Articulariter* világosan
az Apostoli *Confessio*ban va-
gyon, hanem à helyes *Tradi-*
tiokat és *Anyaszentegyház-*
nak

nak tanításátis, mellyekben
à Purgatoriumis foglaltatik,
te pedig ezeket elő nem
számláltad, s-ezért mondám,
tagadnam à Consequentiadat.

9. De ha à nagy bölcsesség
el nem homályosította volna
értelmedet, így kellett volna
ellenem az argumentomot
feltenned: Az Apostoli Con-
fessioiban, à helyes Traditio-
ban, és az Anyaszetegyház
declaratiojban emlekezet
nincsen à Purgatoriumrol,
azért nem hitek à Pápisták-
nak à Purgatorium. te az il-
lyet à nagy Tök Tomf-miá
meg nem látod, Mivel pedig
én te

én te ellened nem ily tudatlan
tul tettem fel az Argumento-
mot, nem kellett volna engem
tudatlanságról okozván, ma-
gadat a' nagy eszelősködés-
nek örvényében hoznod.

10. Az én Argumentomom
így volt, s-mit tudsz ellene
mondani? A' régi *Doctores*
elő számlálván à *Valdensesek*
tanítását és Confessiojokat, ab-
ban nem emlekeznek a' *Specialis*
Sittről, azért nem *Sittek* a' *Speci-*
alis Sitet. Vezd ki erre a'
nagy Tök Tromfot, hidel
hogy à Verestromfom el-ron-
tya. Vagyoné à *Valdensesek*
nek valami több az miből
állé.

allétod az ő hitek tizkeleit az
ő tanétságokon és Confessio-
jokon kívül? nincsen. ha az-
ért ezekbē emlekezet nincs a
specialis hitről, jól hoztam-bé
a Consequentiat, tehát nem
tartották a specialis hiter.

II. Mehetcé tovább a Tők
és Mak Tromfal? Positivé-is
megbizonyitom én hog' a spe-
cialis hiter nem tartották a
Valdenssek. Luttor Mar-
ton ellen ne szoly, kit Calvin
János Lib. 1. de Lib. arbit:
ad Albertum Phigium nevez,
*in signem Christi Apostolum, &
præcipuum puritatis Evangelij
restitutorem, per cujus os Deus*
sub-

fulminavit, mert ellened tá-
masztom az egész Lutterista
scholat: ez a Calvinus itéleti
szerént való Christus Aposto-
la, Luttor Marton így szól a
Specialis hit felől; In Collo-
quijs German: Cap: de Suver-
meris apud Cocc. Tom. 1. L.
8. art. 4. & refert Romæus
Discordia 4. Cum Valdensi:
Colore 74. (Valdenses) *Er-
rant in eo quod non credant so-
lam fidem absq; operibus iustifi-
care, sed eam oportere esse Cha-
ritate reformatam: de imputa-
tiva iustitia nihil norunt, nihil
de virtute Verbi Divini, quod
Deus nobis etiam antequam boni*
quid-

quanyam operemur sit profectio.
Joan. Hussum idē error decept.
Hallodé mitmond ez, s pedig
positivē nem negativē? hogy
à specialis hitet nem vallottak
à Valdensesek. Láddé, mely
tudos vagy? ne ragadtassd el
anyira magadat à lótnál, mert
meg szégyenit az ISTEEN: It
már mind Tök, Mind, Mak,
Zöld Tromfod! Ki-tetzi
ebből is nyilván, hogy à Val-
densesek nem voltak à Calvi-
nistákkal egy vallásuak, mert à
Calvinisták vallyak, s amazok
nem à specialis hitet. Ki-tetlik
az is, hogy rossz letáblázoia
voltál à Valdensesek vallásá-
nak;

nak; arra nézve is hog' azon tsi-
kelyeket több numerusra olz-
tótad, az mint ki-tetzi ha
ki compottállyá.

6 Quintus.

1. Lássuk már oda fellyeb n.
3. felrett Posaházi fundamen-
tomát; ki ha valamit akar bi-
zonítani, azt kelfel tēni, hogy
à Calvinisták vallásának is
nincsen több, se keveseb czik-
kellye, hanem csak amaz 49.
Mert ha több vag' keveseb va-
gyon, nyilvánlagos hogy ez à
két vallás nem egyező; ha pe-
dig különböző, bizonyos a-
zis, hogy Calvinus előtt soha
nem volt senkinél sohul á mo-
stani

Calvinuták vállalása s nem
más hanem csak Calvinus
kohlta, koholta, koholta.

2. Van-e több 49. cikkelynél
mind a Valdenssek, s mind
Calvinisták vallásában? Első-
benis azt hozom elő, az mit
én hozzám való egy írásában
küldött Posaházi, irván: es előtt
300. *Elstendövel ilyen ditsire-
tes tanubizonyyságot tett a Val-
denssekről nagy Papista Doct:*
*Rajnerus editus à Grefsero Je-
suita, Tom. 13. Bibl: PP. cap.*
4. halljuk s olvassuk azt az
ditsiretet. *Coram hominibus ju-
ste vivunt, & de Deo benè cre-
dunt, & omnes Articulos qui*

in

in Symbolo continentur. Az em-
berek előtt igazán élnek, és az
Istenről mindent jól hisz-
nek, &c.

3. Felelet. Rajnerus olyan
igazságokról és jószágokról szól
a Valdensseknek, mellyek
csak merő kép mutatások vol-
tak: mely felelet ezekből a
szókból kitértesik: *Secta Leo-
nistarum hoc est Valdensium*
*magnam habet speciem piete-
tis, eo quod coram hominibus ju-
ste vivant;* kívül láttattanak
lenni az emberek előtt bé fe-
kérítettet koporsók, belől pe-
dig mint a ragadozó farkasok.
de honnan mondom ezt? u-
gyan

gyan azon Rainerusbol, mely
ból a Valdenferek, (hogy
már) dicfiritit elő hozzá Po-
saházi. Hozzá írot egyik
levelében Posaházinak ezek
váltak: *Sectæ hæreticorum ab
olim fuerunt multæ: inter quas
omnes sectas quæ sunt vel fue-
runt, non est perniciosior Ecclē-
siæ Dei, quam pauperum de Lug-
duno.* hallod mint dicfiri Rai-
nerus a Valdenfeket? (pau-
peres de Lugduno Valdenfes
sunt) meg elégzel te Raine-
rus dicfiritivel? tehát con-
tentus lehetcz ha én is azon
Rainerus dicfiritit nyakadba
rantom; *inter multas sectas hæ-*
reti-

*reticorum non est perniciosior
Ecclesiæ Dei quam Calvinista-
rum,* mert a Valdenferek Val-
lása, Calvinisták Vallása tetá-
nításod szerént; azért há a'
Valdenferek meg érdemlik
azt a dicfiritet hogy minden
Vallások közöt leg veszedel-
messebb, az övék áte Valláso-
dis azon dicfiritet érdemi
meg.

4. Elhiheti pedig minden,
hogy Rainerus az mit írt Val-
denferek felől, ugy volt. mert
ki tudhatta jobban Valláso-
kat mint ő, mivelhogy (az
mint Spondanus bizonyítja in
Anno Christi 1198. in Innoc:

m. Anno 1.) Rainerus Val-
densek között Püspök volt;
az után megtérvén az mi hi-
tünkre, Dominicanus barátta
lett, s könyvet is írt a Valden-
sek ellen, úgy mint Papa
Valasztója kinek is írásit az
mint hogy más régi Docto-
roknak is írásit, kik Val-
densek Vallását meg tá-
folták, Gresterus Iesuita
nyomtatta ki Ennek a Rajne-
rusnak írásiban találtattak. Im
ezek a Valdensek zikke-
lyej; mellyeket vagy soha né
olvasot Polaházi, vagy aka-
rattával bé-hunt szemmel
hagyot-el.

5. A'

5. A' Szent Sacramentumok
sem mire kellők. A' kereszttség
semmit sem használ. Az Euchar-
stia, az az Oltari Szentség, bálá-
los vétékben lévő Papok által
meg nem miveltetetik. A' go-
nós Pap meg nem oldosbattya a
bűnöst. A' bűsas személyek ha
nem reménlik hogy gyermekek
leszen, vétkeznek ha együvé
kerülnek. A' kik nincsenek bű-
sátságban, ölölgetésekkel és
csokolodásokkal nem vétkez-
nek. Soha nem szabad esküdni;
és a ki erőltet valakit eskütte-
tésre akár törvényes dologbanis,
nagyob az olyan gyilkosnális.
Minden Fejedelem és Biro el

E

kárba-

káróságok és a gonosz tévedés sa-
lára Sententiázzák. Ezeket ki-
vül, sok rút Istentelen tanítást
és Vallásban való tizikkeleit
számlállyá elő Rainerus a
Valdenseseknek.

6. Tovább menvén irásában
Rajnerus ednéhány Clasisban
viszi a Valdenseseket, tudni-
illik: Rucarios fiscidenfes,
Ortlibenfes, Ordibarios:
ezeket a neveket adván neki-
ek vagy a helyektől holot lak-
tanak, vagy némely szemé-
lyektől. Ezeknek is rettenetes
káromkodást hozza elő Raj-
nerus; A szent háremség ellen,
Christus embersége ellen, szüle-
tése,

tése, élete, szenvedése ellen,
testeknek fel támadása ellen, F-
ület napja ellen. Mind ezeket
a több Authorok is nem csak
maga Rajnerus elő számlál-
lyák. Kiváltképpen Petrus
Monachus Valisfarnensis, Or-
dinis Cisterciensis in Historia
Albigensium. Azt is írja Rajne-
rus a Valdensesek felől, kiket
Albanenseseknek, Concorre-
czeneseknek, Bagnolenses-
ket is hittak, hogy azt vallot-
ták, hogy az ördög teremftette
é látható világot és mindent a
mi abban van. A Sacramen-
tumok merő álnokságok és ör-
dögi találmányok. Ugy megbün-

zetődik jövenőben az igaz há-
zasságért az ember, mint a házas-
ság törésért. Testnek fel-támo-
dása nincsen. Hogy nag' vétket
cselekednék, a' ki valami állatot
meg ölné, vagy bűstennék. Ez-
ekkel a' tzikkellyekkel majd
mind egyeztenek a' Valden-
fések a' Monichausokkal. Több
istentelenségeket is Számlál
elő Rainerus, melyeket meg-
találsz túlem allegált locus-
ban. Láddé miként dicfiri
a' Valdenséket Rainerus!
mégis te azzal igen kérked-
tél; de illyet érdemel a' Tök
Tromf.

7. Vallyon ezeket tanér-
tyá-

tyáké, vallyáké a' Calvinistáké
ha azt mondd hogy vallyák;
reád támad az egész Cálvini-
staságnak venerabile Cónfi-
storioma. ha pedig azt mon-
dd hogy nem vallyák s-csak
reájok fogják: doce. hiszem
azon Rainerusból tábláztam
ezeket, melyből te a' dicfire-
teket szedegetted. Tégy már
írtellet kegyes Olvasó ha a'
Valdensékek Vallása és a' Cal-
vinistáké egyezneké? Vilá-
gossan ki tetzik, hogy Calvi-
nus előtt Valdensékek idejében
nem vólt őszveleg a' mostani
Calvinisták Vallása. Vy hat,
s-csak Calvinus koholta, ko-

ra, koholta. Né Tök Trom-
fra!

8. Találunké még többet
á Valdensesek Vallásában el-
lenkezőt á Calvinisták Val-
lásával? Minekutánna Ro-
mæus hires Author Discordia.

4. Cum Valdens: Colore 74.
azokból á tsikkelyekből,
mellyeket Pofaházi elő Szám-
lalt a Valdensesek Vallásából,
lokat elő hozot volna, utánna
veti: *Euge euge exclamabit a-*
liquis Calvinista: accusamus á
Papistas quasi nuper nati, cum
tamen Valdenses qui 300 amplius
annis nos præcesserunt, puri pu-
ti Calvinistæ fuerint. az az,
roszul

roszul vádoltattunk á Papis-
taktul mi Calvinisták mintha
á mi Vallásunk nem régi vol-
na, mivel hogy előtünk á
Valdensesek 3. Száz esztendő-
vel voltak, s- azok igaz oly
Vallásban voltak mint mink.

9. Továb mégyen Romæus,
s- azt mongya; Vgy-é Eret-
nek? nagy külömbség va-
gyon hid-el Valdensesek és
Calvinisták között. Mellik
az? Mind idvőlségre nézen-
dő szükséges, s- mind egyhá-
zi rendtartásra nézendő vagy
17 tsikkelyt Szamlál elő, mel-
lyekben á Calvinisták á Val-
densesekkel nem egyeznek, s-

azok között ezek is vannak. A'
Papi hataló halálos vétek által
elvész. Ha a Magistratus vé-
tekben esik, elveszti hatalmát.
Sylvester Pápa idejétől fogva
megvesztet az Ecclesia. Semmi
esküvés nem szabad kereszte-
nyek között. Midőn a gonosz
testi indulát rád érik, szabad
mindent elkövetned. Senki
halálra nem ítélhetni; s- mégis
minden halálos vétket meg kell
büntetni. A' Valdensek sze-
gényen és mint a barátok ugy él-
tek, (bűdös ez most a Calvi-
nistáknál) Az egyházi embe-
reknek se szántó földeket se más
jokat nem szabad birni. ez is bű-
dös

dös a mostani Calvinistáknál.
Dicselkedgyél má-
akarki légy Calvinisták köz-
zül, hogy te Vallásod egye-
a Valdensek Vallásával. én
bezzeg nem egyetiséget é-két
Vallás között, hanem a Paraki
Toronynális nagyobb hason-
lást és különbséget látok.

10. Vagyon e még több ol-
lyan, melyben a' Valdense-
k nem egyeznek a Calvinis-
tákkal? halljad, a Genealogia
Sacra vagy Scalum Trium-
phalem, mely könyvecskét
Váradon (ahol a Calvinisták
inkább akarták az Allát halla-
ni, hogy sem az Ave Mariát
E 5 vagyis

vagyis á Mife mondo Pap ha-
ta mellet á kis tsóngetyűt;
de láttjuk mit nyertek az Al-
lával) nyomtattak. Abban
num. 22. az vagon, hogy az-
on időben mikor á Valdensé-
sek éltek, lok féle képpen ne-
veztettenek az hivek; *közen
séges és leg-nevezetesebben*
Albigensiseknek és Waldense-
seknek hívattattanak. Ti it-
letetek szerént Albigenes és
Valdensések mind egyet té-
szen, az mint abban az köny-
vecskében nyilván vagon.
Bezais egyesíti In Iconibus
Albigensiseket Valdensések-
kel. Méltoztalsék már te Cla-
ritá-

ritásod az Albigenisek az az
Valdensések Vallását hallani
vagy olvasni. Romæus Dis-
cordia 5. Colore 75. írja, hogy
az Albigenisek úgy meg so-
kasottak volt, hogy ha á ke-
resztény Fejedelmek ellenek
nem állottak volna, az egész
Europát magok hatalmuk alá
vették volna, akarván ők á
Catholicusokat üldözni. De
felinditá, Isten ellenek Simó
Comest de Monte Forti keve-
sed magával; és egy napon
1213. esztendőben (az mint
Bapt: Fulgosi Lib. 3. Exempl:
cap. 2. írja) hetven ezer, a-
vagy az mint mások írják, száz

ezer Albigenfiseket vágot-le,
noha azon meg nevezet Si-
monnak hét vagy nyolcz ezer
éberénél több nē volt. Így Bo-
kot Istē az ővejért hadahozni.

II. A többi közöt azért, e-
zek az Albigenfisek im ezeket-
is vallották. Kettő a terem-
ptők; egyik jó az Isten: másik
gonosz az ördög. az Isten te-
rempti a leikeket, az ördög a
testeket. A testek fel nem tá-
modnak. Az Úy testamentomot
kegyes Istennek, az Ot gonosz
Istennek kel tulajdonitam. A
ki az O testamentomot szerzette
haszúg és gyilkos. Se Moyses
törvényét, se Propbétákat, se a
Zob

Zoltárokat, se az O testamen-
tomot, se az Úy testamentombeli
doctöröket bē nem kel venni.
Az O testamentombel atyák
mind el kárhostak kereszteselő s:
János a nagy ördögök között
egyik. Az a Christus a ki e' föld-
i és látható Betlehemben szü-
letet és a ki Jerusalembé fel fe-
szítettet, gonosz. Maria Mag-
dolna ennek agyas-társa volt.
Más úy és látszatlan föld va-
gyon, mellyen a jó Christus szü-
letet és fel feszítettet; ez a Chri-
stus pedig soha nem ett se ivot, se
igaz testet magára nem vet, e'
világon sem volt soha, hanem
csak lelki értelemmel s. Páll
testle-

testében. A' jó Istennek két
felesége vagyon; Collánt és
Colibánt. Többet effelét Val-
lásoknak tzikkeleit (ha a Val-
densesek és Albigenesek Val-
lásán vagy) olvashacz Posa-
hází, apud Petrum Vallis Sar-
nentem in Histor: Albigen:
Veteri, manu scripta.

12. Halládé vagy olvasád
ezeket clarissime Professor?
Tromf-ki? Tök a' tromfod.
vallodé ezeket? ha a Valden-
sesek Vallásán való vagy,
vallanod kel; el mehetz bép
Vallaloddal. Meg engedem
énis, s-confirmalom, az mit
te túled dicsirt nevezetes Pá-
pista

pista doctor Rajnerus irt, a'
ki Valdensesek Istentelen
Vallását meg-vertén, Pápi-
stává lőt, s pápistaságában
Inquisitor Papalis pava Val-
latoja volt: ez mondam azt ir-
ta, hogy minden szakadások kö-
sötít a' mellyek mostan vannak,
vagy ennek előtte voltanak,
nincsen az ecclesianak veszedel-
misseb, mint a' Leonisták (Val-
densesek Albigenesek) Val-
lása:

13. Eregy már Professor V-
ram kérkedségeddel, s-Vallá-
sodnak régiségevel; alkalma-
sint read adogatom Vallasod-
nak imit amot öfve bédége-
tet

ter rongyár, melyet ti magatok lopogattatok más tevelgőktől és egybe foltosdogáltatok. Te is akarki vagy Cálvinisták között, dicsekedgyél hogy a te Vallásod egyez a Valdensések Vallásával; én bezzeg nem edgyeséget, hanem nagy ellenkezést látok e két Vallás között. Nem igaz hát, hogy volt valaha valahol a világon Cálvinus előtt a mostani Cálvinisták Vallása ösveleg minden idővelségre nézendő szükséges tikkelenben; tehát csak Calvinus koholta, koholta, koholta Vallástokat. Tromfki?

14. E-

14. Ezekre talám azt mondja Polaházi; hogy nem igazán fogják ezeket az Istentelenségeket a szegény Valdensésekre, mivel hogy a Pápista doktorok ellenségek lévén, dicsíretet nem adnak nekik. Iaj szegények hiszem ártatlanul szenvednek a Pápista doktoroktól! Halládé? nám dicsekedél oda fellyeb 6. 5. Nu.

2. azal, hogy Rajnerus Pápista Doktor nagy dicsíretet tet Valdensésekről: légy hát contentus ezekkel a szép dicsíretekkel, melyeket én ugyan azon Doktorból és másokból elő szedegettem.

Avagy

Avagy ha reájok fogták a Pá-
pisták, miért nem mentették
magokat? hol vannak az arról
való apollogiák? Tudodé azt,
hogy te és több Eretnekek is re-
ánk fogván azt hogy bálvá-
nyozok vagyunk, és más affé-
le karomkodásokat, ottan
mingyárt reánk nem had-
gyuk száradni, hanem refu-
tállyuk, és hamisságtokat ki
nyilatkoztattuk; melyek-
ről elég könyvek is extálnak.
Mért ilyen módon, ha a Val-
denfésekre mi Papisták reájok
fogtuk ez ide föllyeb elő
ízámlált Istentelenségeket,
nem refutálták tudván hogy
ő Val-

ő Vallások? Tők Tromfor
ide Polaházinak. Iokszorefik
à féjedre, nagy dolog ha a'
Tők bé nem rontya a fejedet.

¶ Sextus.

1. Mennyünk mégis tovább
az dologban. Mutogattam
már elegendet olyat a Valden-
fések Vallásából, melyet a
mostani Calvinisták nem val-
lanak; lássunk olyakatis a'
Calvinisták Vallásában, mel-
lyeket a Valdenfések nem
vallottak: akkor abbolis ki
fog tetczeni hogy a mostani
Calvinisták nem voltak a Val-
denfésekkel egyező Vallásbā.

2. Calvinus János Vallás-
tokat

tokat hoholo Apátok, Lib. 3. cap. 23. num. 2. 3. 4. 5. így szól: öröktől fogva csak maga jó kedvéből az Isten, semmit sem nézván az embereknek cselekedetire, némellyeket örök kárhozatra választot, némellyeket boldogságra; sőt akarta csak azért terempt Isten némellyeket, hogy el kárhozzának Lib. 3. cap. 22. num. 3. Hol vagyon ez a Valdensesek 49. Vallásokbéli tizikkelei között? Tromf-ki csak Tők Tromfot vetl-z-ki.

3. Calvinus de Eccl: Reform: fol: 752. inter Opusc: a Gallasi collec: fatemur omnes Ecclie-

Ecclesiam Dei sic propagatam fuisse, ut continuo sæculorum ordine usq; ad nos duraverit, hogy egy más után való ízúntelen következéssel gyarapodot az Isten Ecclesiája. Tromf-ki? hol vagyon ez a Valdensesek 49. tizik keleiben?

4. Confess: Helvet: Patakis impressa fol: 76. *damnamus etiam Pelagianos, qui dicunt hominem malum sufficienter habere liberum arbitrium ad faciendum præceptum bonum. hogy nincs szabad akarattya a gonosz embernek a jonak beteljesítésére. Tromf-ki? hol vagyon ez a Valdensesek 49. tizikkeley között?*

5. Beza in Confessi: Heidelb: 1567. c. 4. art. 20. fol 97. *addimus tertium axioma, fidem esse donum Dei solis electis proprium ac peculiare*; ezt veti u-
tanna ibidem fol: 99. *affirmo igitur cum, qui vel semel tota vitâ suâ senserit certum veræ fidei testimonium, securum esse de- bere de ea permâjura ad finē usq.*
Schlijselburgius bévséget- sen meg mutattyá Lib: 2. Th: Calu: art: 6. fol: 42. & Lib. 1. art: 7. fol: 29. & art: 14. fol: 46. hogy á Cálvinisták Vallá-
sa á választat emberről azt tar- tyá; hogy soha az igaz hittúl meg nem fojztatik ha Sz: Pé-
terrel

Vinista, hitetlen Cálvinus val- lása ízerént; á ki pedig hitet- len el-kárhozik Apocal: 21. Ti- midis & incredulis pars illo- rum erit in stagno ardenti. E- lég pedig az hitetlenséghez egyt zikkely ad Galat: 5. & Iac: 2. Tromf-ki? hol tanétot- ták ezt á Valdensesek?

11. Calvi: Lib. 3. cap: 2. N: 11. *Hoc tenendum quantumvis sit exigua ac debilis in electis fi- des, nunquam ex eorum cordibus deleri posse ejus sculptorem.* Ez egyez azzal, az mit fellyeb n: 5. Bezából hozék elő. A' Vá- lasztottak ha csak igen gyen- gén légyenis bennék á hit, so-

ha azt el nem veszthetik. ved
eszedben, hogy minden Cal-
vinista választottnak mongya
magát lenni; ha választot, el
nem kárhozhatik. Mitül va-
gyon hát az, hogy sokan Tő-
rökké, Lutterekké, Aria-
nufokká lesznek kőzűlők; ak-
kor à hitet el veszti s elis kár-
hozna. szép Vallás! de ez
máshova való. Tromf-ki?
hol tanétották ezt à Valden-
feselek?

12. Calvi: Lib: 4. Cap: 1.
Num: 1. így szol: és hogy egy-
szers-mind à keresztény olvaso-
kat elis intsűk az vesetségek-
rűl, az mellyekkel az őrdög az
Pápi-

Pápiſtaságban meg vesztegetet-
mindeneket, az mellyeket az J-
sten az mi idvősségűnkre ren-
delt volt. Es. Lib. 4. cap. 2.
Num: 9. A' Pápiſtákról szol
ván, hogy oly nagy bálvá-
nyozásban vannak mint Isra-
ël Ieroboam idejében vala:
Nap fény előtt vagyon pedig,
hogy sokkal teméradekebb bálvá-
nyozást űznek, és az Religióban
csak egy csepp ſincs nálók tisztás,
hanem es aránt talám azoknális
sokkal tisztátalanabak. Ebből
az következik, hogy ha az ör-
dög mind meg vesztegette
azt, az mit Isten idvősségre
rendelt, mind rosz az, valamit

mi Papisták tartunk; és így
 semmit sem hisznek velünk á
 Calvinisták; azért á Credot
 em hiszik; hogy egy állattya-
 ban, 3 személyében az Isten;
 hogy Menyország, Pokol vol-
 na; hogy Christus meg holt
 érettünk. Bezzeg szép Val-
 lás! Tromf-ki? hol tanétot-
 rák ezt á Valdensesek?

13. Calvin. Lib. 1. c. 18. n. 1.
 nagy bőven tanéttya, hogy
 Isten oka á bűnnek. Item n. 4.
*Dei impulsu agit homo quod sibi
 non licet; imò & Satan Dei
 impulsu agit suas partes. A Deo
 manat efficacia erroris, DEUS
 conijcere dicitur in foedas cupi-
 dita*

*ditates, cujus præcipuus est Au-
 thor, Satan vero tantum mini-
 ster.* Isten oka á véteknek,
 az ördög csak elköz benne.
 Keresztény lélek tetczeneké
 ezek á kárhozatos tanítálok?
 meg vessed ha lelkedet szerez-
 ted. Item num. 3. *Sam satis
 apertè ostendit Deum vocari om-
 nium eorum autorem, quæ isti
 volunt otioso tantum ejus per-
 missu contingere.* Tromf-ki?
 hol tanéttyák á Valdensesek
 ezt? ezt pedig nem csak ma-
 ga tanéttya Calvinus János;
 hanem Beza, Petrus Martyr,
 s-több Calvinista Doctörökis,
 az mint Schlüsselburgius Lut-
 teri.

terista Superattendens magok
írásából bizonittya L.I. Theo:
Calv: art: 8. fol: 30.

14. Calvin: in Matth. 27.
v. 47. *Sic videmus Christum
omni ex parte fuisse vexatum,
ut desperatione obrutus, ab in
vocando Deo absteret, quod
erat saluti renuntiare. Eppen
kétségben eset Christus, ha-
lálakor. Bezzeg nyomorult
Christus volt Calvinusnak!
Tromf-ki? hol tanétották ezt
a dögleletes káromkodást a
Valdensesek?*

15. Calvi: Matth: 15. Ver:
5. tanéttya, hogy itilet napig
az örök boldogságba lenki
nem

nem mégyen. *Neque enim
Deus pronuntiat, animas á mor-
te esse superstites, quasi jam præ-
senti gloria & sua beatitudine
fruantur, sed earum spem in ulti-
mum usque diem suspendit.* Hol-
vannak hát itilet napig az id-
vözült lelkek? vagyon hát
más hely Menyorkágon és
Poklon kívül? Tromf-ki? va-
gyon hát Purgatoriumok
Calvinistknakis leg aláb pit-
varjok, az mint Calvi: Lib: 3
Cap: 2. Num. 20. jelenti hol
tanetották ezt a Valdensesek?

16. Tigurban egy Confes-
siot nyomtattak a Calvinisták
1545, Lutt: halála előtt eszten-
dövel.

dövel. Abbanaz Tiguri Confessiobon, fol. 47. ezt tanétyák. *Qui iustus est, quemadmodum nos fides iustos reddit) idem etiam iuste vivit, & iuste agit omnia: præterea, qui salutare illud redemptionis negotium per fidem probè intelligit, is Deum quoq; & proximum revera diligit, Caritas autem legis est professio.* Ebból nyilván az következik, hogy vagy on igaz ez világon, és hog' bé'töltheti valaki Isten parancsolatit. Hiszéd-é te ezt Polahazi? ha igaz Calvinista vagy, bizony nem hiszed: Tromf-ki? hol tanétották ezt a Valdensesek?

17. Conf:

17. Conf: Tigur. Anno. 1545 impressa fol. 15. 16. Numa, Socrates, Aristides a Pogánylágban idvözültek. S-ezt sok bizonylágokkal erősíti eg' Luterista Superatténd: Schluffel: L. 3. Theol. Calv. art. 3. fo. 54. hog' ez ugyan közönséges vallás a Calvinistáknál. Tromf-ki? hol tanétották ezt a' Valdensesek?

18. Szokolai István Ballamumiais fol: 60. azt írja: a ki soha nem kételkedik az ő idvősségéről, soha nem is veheti az bizonyos jelét az ő idvősségének. Tromf-ki? hol tanétották ezt a Valdensesek?

F 6

6 Sep-

§ Septimus.

1. Imé keresztény olvasó, elődben adtam igen világosan a Calvinisták Vallásának és Valdensések vallásának tábláit. Vezd egybe kérlek, s-tégy itellet Istenessen: azt találodé egyik táblán, az mit az másikán! igazé Posaházi feltet tzellyá hogy Calvinus előtt a Valdensések azt tanították idvőlségre nézendő mindé szükséges tzikkelyekben őszveleg az mit a mostani Calvinisták? Ne kedvez magadnak bár Calvinista légyis, kiezeket olvasod; látván Valásfodnak nem régiségét s csak

Cal-

Calvinus Fánostul való eredetit; had abba, s járuly abban az Vallásban, mely Christus idejétől mindenkor volt: mellyen Pokol kapuja győzedelmet soha nem vehetet, s Világ végezetüigis meg marad.

2. Itten már azt sem mondhattya Posaházi, hogy olyan tzikkelyeket számlaltam elő, mellyek nem szükségesek az idvőlségre, mert nem igaz, az mint irásombol ki tetczik. Azt sem mődhattyá helyessé, hog' azokat a tzikkelyeket vagy a Valdensések, vagy a Calvinisták

sták

sták nem tanétanak: mert de-
rekas authorokból szedeget-
tem elő, s olyanokból kiknek
vagy magais hitelt adot, vagy
maga felekezetin valok. Hová
fordulhát már Domine Pro-
fessor? mindenből ki koptál;
ugy gondolom hogy az bor-
bely ságra szoruls ki kopván
à Theologiából, kiről oda fel-
lyebemlekezem. Vyjat mit
iry vagy felely könyvecském-
re bizony nem találz, mert
eddig ha tudtál volna, ki faka-
dot volna oldalodon ha ki né
bőffentedted volna. Há u-
gyan mihez fogz is? eredgy is-
mét Angliában; de ugy jóy
Visza

Visza hogy Angliát Budának
vélvén Zöld ágot Patakra ne
hoz: tuddé hogy Zöld Trom-
fodis vagyon?

¶ Octavus.

1. Azt sem hagyom el, hogy
Posaházi az mint hogy maga
Vallasát egyezőnek monta
lenni Valdensetek Vallásával;
ugy monta hozzám küldőt i-
rasaban à Hufsiták Vallásá-
valis egyezőnek lenni maga
Vallasát: azért az mint hogy
à Valdensetek és Calvinisták
közöt igen világossan meg
mutattam à különbözést, ugy
à Hufsiták és Calvinisták kö-
zöttis meg mutatom róvidé;
ilyen

ilyén formán olztan akarki is egybe vetheti a Calvinisták Vallását más akár mely Vallással, s- eszébenis veheti ha egyező lézené vagy nem: honnan kiki meg tanulhattya hogy a Calvinisták Vallása csak Vy, s- csak Calvinus lános koholta, faragta, egybe fzedegette s- foltozgatta.

2. Romæus nevezetes Doctor írja Discordia 7. Colore 77, ki lett légyen s- honnan Szármozot Husz lanos, kit condemnált a' Constantiai Gyölekezet: ez, a többi közöt ezeket tanétotta: *Az embernek cselekedete vagy jó vagy gonosz;*

gonosz; ha az ember vétékben vagyon, vétékessen munkálkodik; ha pedig jó és jstenes, jsteneessen és jól munkálkodik. Tromf-ki? hol tanéttyák ezt a Calvinisták? Tudom azt, hogy Calv. Lib. 3. cap. 14. num. 9. 2. azt tanéttya, hogy az embernek minden-némő cselekedete fertelmesség, vétkes. Mégis a' Calvinisták egyeznek a' Hufsitával?

3. A' Papa nem Successora Szent Péternek ha Szent Péter életéhez nem szabia életét; és ha a főszvénységet követi, Judásnak követője. Szintén ugy a' Cardinállok sem követő
tő

tői à tőb Apostoloknak, ha
 ugy nem élnek, mint az Apos-
 tolok meg tartván Christus
 parancsolarit és javallásit.
 Ebből mi következik? első-
 ben az; ha jól élnek à Cardi-
 nálok, igaz Successori azok az
 Apostoloknak: másodszor;
 külömbség vagyon à Christus
 parácsolati és javallási közöt;
 harmadszor; az Istē parácsol-
 latit bétellyesíthetni. Tromf-
 ki? hol tanéttyák ezeket a?
 Calvinisták? Tudó azt, hogy
 Calvinus ezeket ellenkezőt
 tanit Lib. 4. cap. 7. num. 3. &
 Lib. 4. cap. 13. num. 12. 6.
 2. 7. 5.

4. Jo-

4. Jodocus Coccius L. 8.
 de signis Ecclesiæ a. 4. írja
 Husz felől, hogy in replica
 contra Prædicatorem Pilznen-
 sem azt írta Boldog Szűz fe-
 lől: *Ip̄sa reparatrix humani ge-
 neris & porta Coeli.* Item
*sine cuius suffragio impossibile
 est salvari aliquem peccatorem.*
 Menyország kapuja, emberi
 nemzetnek helybe hozója, ki-
 nek könyörgése nélkül lehe-
 tetlen hogy a bűnös időző ül-
 lyon. Tromf-ki? Vallyáké
 ezt à Calvinisták?

5. Epistola 22. ibidem. A?
 Szentek segítségül hívása felől.
*Petrus & Paulus gloriosi Mar-
 tyres*

tyres sic juncti Regi gloriæ dignentur pro nobis intercedere.
Ezeknek könyörgésit kíván-
nya. Epistol. 35. *Spem habeo*
quod Deus potest me eripere
Sanctorum meritis. Tromf ki?
holtanittyák ezt a' Calvinis-
ták?

6. De Ecclesia cap: 9. Szent
Pétert az Apostolok között el-
sőnek nevezi, és az Ecclesia
fondamentomának s- fejé-
nek. & cap: 7. Hogy Szent
Péter Romában volt s- ottis
benvedet. Hét Sacramento-
mot hitlenni Husz Iános. In
cap: 5. Iac: Lib: de coena. cap:
2. a Transubstantiationt hitre,
val-

valván kényér szín alatt Chri-
stustestét, s- bor szín alatt verét
lenni. Hogy Purgatorium
vagyon, és hogy a halottakért
jó imádkozni, vallya. In fidei
sua elucidat: Item in Sermo:
de Exequijs. Item ad 1. Ioan.
3. cap. Tromf ki? holtanét-
tyák ezt a' Calvinisták? Tób-
bet effélét találsz a meg neve-
zet Doctornál, melyben nem
egyezet Husz a' Calvinistával.
Hogy meri hát mondani Po-
laházi Calvinista Valláson lé-
vő artyafianak Husz Jánost?

7. Kérkedgyél már bárdol-
atlan könyvecs kedben, hogy
az én igazságtalan írásomat le-
törül-

törülted: és hogy Isten ke-
gyelméből à te írot discursu-
sod által, á mostani Calvinis-
ták Vallásának Isteni régisé-
gét tellyes világosságra hoz-
tad. Nem vagy birám hogy
te régy irilletet írásónak igaz-
sága felől. Tudom azt, hogy
ellenségem lévén ha második
Szent Pál volnék is tudomány-
ra nézve, csak meg hazuttol-
nád írásomat. De aztis tu-
dom, hogy az én írásombol
oly irilletet tészem minden o-
kos, hogy Vallásodnak nem
régiségét bizvást álléthattya.
Meg áll azért á világ végeze-
tiig, hogy á mostani Calvinis-
ták

ták Vallását soha sohul senki
nem tanétotta őszveleg idvős-
ségre nézendő minden szük-
séges tzikkeleiben Calvinus
jános előtt.

6 Nonus.

1. El nem mulathatom it-
tén, hogy procatori helytelen
exceptioját és diversioját meg
ne ostorozzam Posaházinak.
Midőn à fel-tett tzellya sze-
rént azt kellene doceálni néki,
hogy volt valaha, valahol Cal-
vinus János előtt a' mostani
Calvinisták Vallása őszveleg
idvőségre nézendő minden
szükséges tzikkelyekben, ki-
kopván abból: fordittya kán-
táros

táros lovát, nag' sík mezőre ke-
relvén, s- azt mongya, hogy
ha én egy Doctort mutatok
ollyat, a ki mindenekben a'
mostani Romai Vallást tani-
totta, s- allal ellenkezőt sem-
mit nem, ám bár nyertes lé-
gyek; optiois ad Agoston,
Ieronymus, Cyprianus közöt,
akár mellikről mutassam meg.

2. Halládé Domine Pro-
fessor? hiszem öröme az A-
ctorságot nyakomba vernéd.
Te tetted-fel, hogy meg bi-
zonyítod azt, hogy volt va-
laha valahol Calvinus előtt a
mostani Calvinisták Vallása.
Maradgy meg azért Actors-

god

godban, és doceállyad; tudod
azt, ha valamit tudsz, hogy *Ac-
tori incumbit probare*. Ha én fel-
vésem azt, hogy doceállyám,
hogy az én mostani Romay
Vallásom egyez valamely Do-
ctorral, vagy Sz: Agostonnal,
vagy Ieronymussal, vagy Cy-
prianussal; hid el hogy Actorsá-
gomnak eleget tések. Azonbá
egy patietia'val, ha tudnál va-
mit hozzája, mivel minden
selekedeted fertelmesség, az
mint te vallod; s- az én mosta-
ni táblaimat mázold bé: de tu-
dom ha festéket törzisz az má-
zolásra, tőkből, makból, Zöld-
ből léssen, s- azzal bizonyigé

G

kene-

kevesét érlz, orcsádra fordul-
nak, *tangua ad propriū dominū.*

3. Arrais, az mit irlz fol. 45.
hogy a Reformatata Légyel Or-
sági Ecclesiákkal concorpora-
tiojok lett a Valdeneseknek:
ezen írásomból béuségeffen
ki tetczik a felelet. Vézd őáve
a két Vallásnak tabláit, s- meg
látod miként egyeztek meg:
akkoron a te Demonstratió-
nak úresége is ki mutattyá ma-
gát mint az úres Tök, mely e'
képpé volt: *A' kik között in es-
sentialib' Religionis dissensio va-
gyon, vagy ratione excessus vagy
defectus vagy contrarietatis, le-
hetetlen hogy azok között Vallás-
béli*

*béli Unio, és concorporatio lehes-
sen; De Lengyel Országba a Val-
denesek között, és a Reformatata
Ecclesiák között, facta est unio,
& corporatio ratione Religionis.
Azért &c. A' Minornak gör-
besége a Valdésenek és Calvi-
nisták Vallási Tábláiból ilmér-
tetik meg. Hazug Lasitiusod-
dal se bizonyíts, hogy ő affir-
mállyá a Lengyel Orsági Val-
denesek és Calvinisták Eccl:
concorporatiót. Mert ha ug'
volna, nem csak közönsegeffen
universaliter kellene azt ki mő-
dani, hanem tzikkelyenként
kellenék Lasitiusnak elő szám-
lálni a Valdésenek Vallásának*

Articulust, s- azok mellé vet-
vén à Calvinisták Vallását, cō-
cludálnia oszton: imè egyező
è két tábla, azért à Vallásokis
egyezőek. De ezt se Lasitius,
se Te, se más soha végbe né vi-
síték. Mi könnyű kibőfenteni
azt à szót, hogy Lasitius mon-
gya hogy meg egyeztek à Val-
denesek à Calvinistákkal Len-
gyel Országban; de ha réá hár-
dik mind Lasitiust, s- mind té-
gedet, doce tikkelyenként?
benne Súltók à Tők Tromfal.

4. Mégis Tők Tromfodra
Vereffet. In pacificatione Sē-
domiriensi, melyben à Refor-
mata Ecclesiának concorporá-
tio-

tiojáról vagyon à tracta, az va-
gyon: hogy veletek, az Augus-
tana Confessió lévők, és Fratres
Bohemi (quos quidam rerum
ignari, Valdéses vocát) consen-
táltak. Mely pacificatioból
vag' Synodalis tractaból én így
okoskodom ellened: elsőben
csak generalibus terminis va-
gyó fel téve, hogy köztetek s-
amazok között egyesüles let, in
particulari Vallások tikkerei
mindenestül le nem tábláztat-
nak. másodszor; ez à Synodó,
à kiket te Valdeneseknek mō-
das, nem tartya azoknak. har-
madszor; nyilvánvaló hamisá-
ga ennek à Synodusnak abból

G ; ki-

kitetczik, hogy a Lutterokkal
is egyezőknek mond titeket,
melybē ki mondhatatlan nag'
hazugság vagyō. kicsoda nē
lattyá azt, hogy kőztetek Cal-
vinisták s. Lutheranusok kő-
zōt ne volna nagy s. vastag kő-
lőmbőzés? s. mégis azt mőgya
a Synodus, hogy egyezés lett
kőztetek, és az August: Conf:
lővők kőzōt. Mivel-hogy azért
a Lutterok nincsenek egy Val-
lásban a Calvinistákkal, a Val-
densesekkel sincsenek a Calvi-
nisták egy Vallásbā Melyből
ki tetczik hamisága annak a
Synodusnak; midőn azt mon-
gya hogy cōcorporatio egye-

ség

ség lőtt. Az August: Conf: lő-
vők kőzōt, inter Fratres Bo-
hemos és kőztetek: mert imē
bizonyos hogy kőztetek és
Lutterek kőzōt nincse egye-
ség in essentialib' omnibus fi-
dei, ergo ne q; inter vos & Fra-
tres Boh: est con corporatio.

¶ Decimus.

1. Vége felé rövid írásom-
nak rendesnek itiltem lenni,
hogy meg szollicsalak ren-
detlen modgyárol írásodnak.
Humanissimusnak és Clarissi-
musnak hivatod magadat, s.
hogy az elsőnek meg felelly,
a nagy bárdot ted-le, midőn
Vallátodat defendalod, avagy

G 4

ha

ha kezedbe tartodis, nyelve-
det, pennádat, elmédet bár-
dold meg: hogy pedig a má-
sodiknak meg felely, tűzbéli,
az az szeretnek Izikráját,
mutassad; borbélyá se ted
magadat (mert azt irod, hogy
köppolyozó borbélyá ted-
ted magadat) egyéb iránt vo-
xot adok ha borbély nem va-
gyokis, hogy jobban tudnád
forgatni az érvágo vasat, bo-
rotvát, és fog vonyot, hogy se
mint a peñat és Theologiat.

2. Világosságra hozván e-
légséges képpen Posahazinak
álnok vakoskodását, fordu-
lok hozzád kegyes Olvasó, s-
rövid

rövid irásomat nem Vyság-
gal, hanem igaz régiséggel fei-
csem-be, előbbeni irásomnak
vége felé való conclusiojával,
melyreis örömeit remittálná-
lak rövidségnek okáért, de ta-
lám nincs kezednél az ő irás ő.

3. Tudgyad jó keresztyény,
hogy nem elég ezeket el ol-
vasni csak pro recreatione;
hanem szivedben bocsássad
s-iggy elmélkedgyél ha Calvi-
nista vagy (s-ezekhez közel
járais Eretnekségre nézve ily
formán) Hát olyan Hitbe va-
gyok én, mellyet csak Calvi-
nus Iános kezdet? hát nem va-
gyok abban az Hitben és Ec-

clesiában, melyről Chr: Matt: 16. *A pokol kapuia gőzedelmet nem veset az Ecclesian.* Es Ephes: 4.v.12. *Hog' Jsté Pástorokat és Doctorokatrendel á Chr: testének épületire; mind addig még minnyájan Chr: eleiben nem megyünk, hogy á Pástorok által oltalmaztassunk á hamis tudományok Iselétől.* Ez pedig igaz né lehet ha valaha valahol valakinél Cálvinus előtt á Calvinista Ecclesia nem volt, melyet te igaz Ecclesiának tartasz Tudgyat aztis, hogy *Fides ex auditu, auditus autem per Verbum Christi Rom: 10. quomodo ergo invocabunt in quem nō credide-*

diderunt? quomodo autem audient sine prädicante? quomodo v. prädicabunt nisi mittantur? Mődhatodé te ezt az te Calvinista Ecclesiadrol? Nem.

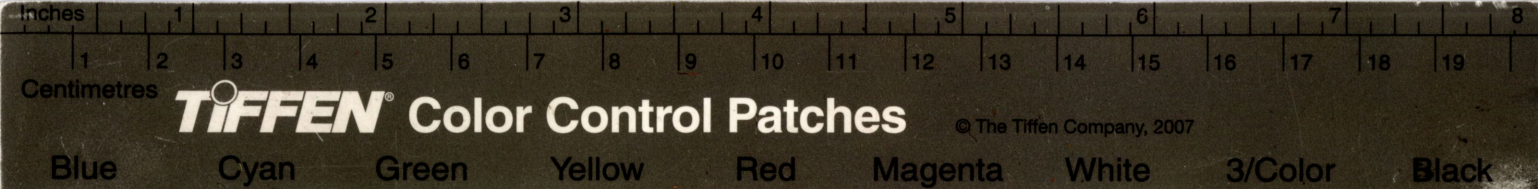
4. Sőt így felels: igenis mődhatom: az én Calvinista Vallásomat Christ9 és az Apostolok tanították, azért igaz Vallásban vagyok. Ezek csak szép szók. eredgy tovább: mutasd meg az Apostolok halála után; kicsoda s-hol s-mikor tanította azt, az mit te most Vallasz Calvinista, őseveleg egy senki, sohul, soha. Forgasd fel elméd elirtam oda fellyeb Valdenferek és Hussiták felől; meg lárod,

rod, hogy külömböznek igen
ezeknek a Vallásoknak táblái.
Nincs azért egyesség köztök,
s-fellyeb sē vihered Vallások-
nak eredetit, hanē csak Calvi-
nus lánofig; s-bár, dato non
concesso az Valdenesékig vi-
hetnédis, mivel azok 1160. est:
táybá támadtak; még 1160. est:
hol volt s-kinél Vallások: mely
Vallás mivel hogy nem Christiustul tár-
mozot, kárhozas. Fussad azért ezt,
és siess abban az Ecclesiában, melyben
minden időben Sz. Pál tanítása szerént
voltak igaz Doctörök, kik Christus ju-
hait az ő igéjével táplálták; melyre hogy
Isten maiasztot adgyon mindennek,
belső ohaytásokkal kívánom,

AMEN.

O. A. M. A. D. L.

rod, hogy különböznek igen
ezeknek a Vallásoknak táblái.
Nincs azért egyezés köztök,
s-fellyeb sē viherted Vallások-
nak eredetir, hanē csak Calvi-
nus lánosig; s-bár, dato non
concesso az Valdenesékig vi-
hernédis, mivel azok 1160. est:
táybā támadtak; még 1160. est:
hol volt s-kinél Vallások: mely
Vallás mivel hogy nem Christiust zár-
mozot, kárhuzatos. Fussađ azért ezt,
és sēis abban az Ecclesiában, melyben
minden időben S. Pál tanítása szerént
voltak igaz Doctörök, kik Christus ju-
hait az ő igéjével táplálták; melyre hogy
isten málafiztot adgyon mindennek,
belső ohaytásokkal kívánom,

AMEN.

O. A. M. A. D. L.

